

Registruotųjų eksportuotojų sistema (REX sistema)

2017 m. sausio 1 d. pagal Bendrųjų lengvatų sistemą (toliau – BLS) muitų lengvatomis besinaudojančiose šalyse bei Europos Sąjungoje, įgyvendinant lengvatinius susitarimus su Kanada bei Japonija, taikoma prekių kilmės sertifikavimo sistema REX – Registruotųjų eksportuotojų sistema (toliau – REX sistema).

REX sistema yra pagrįsta savarankiško sertifikavimo principu, kai ekonominės veiklos vykdytojai patys išrašo kilmės dokumentus – pareiškimus apie prekių kilmę (Kanados ir Europos Sąjungos bei jos valstybių narių išsamaus ekonomikos ir prekybos susitarimo atveju kilmės dokumentas yra kilmės deklaracija) – jų eksportuojamai ar persiunčiamai produkcijai. Kad ekonominės veiklos vykdytojai galėtų išrašyti kilmės dokumentą, jie turi būti registruoti atitinkamai Europos Sąjungos valstybės narės muitinėje arba BLS lengvatomis besinaudojančios šalies įgaliotose institucijose. Duomenys apie registruotuosius eksportuotojus kaupiami Europos Komisijos administruojamoje duomenų bazėje (ES REX sistemoje).

Eksportuotojų registravimas neturi įtakos prekių kilmės nustatymo taisyklėms.

REX sistemos taisyklės yra išdėstytos 2015 m. liepos 28 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2015/2446 ir 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 atitinkamų straipsnių nuostatose.

Lengvatomis besinaudojančios šalys pagal BLS, priklausomai nuo jų galimybių ir pasiruošimo, pradeda taikyti REX sistemą nuo 2017 m. sausio 1 d., 2018 m. sausio 1 d. arba nuo 2019 m. sausio 1 d. Yra numatytas pereinamasis laikotarpis: pusantrų metų laikotarpiu nuo dienos, kada lengvatomis besinaudojanti šalis pradeda taikyti REX sistemą, šalies kompetentingos institucijos dar neįregistruotiems eksportuotojams gali išduoti A formos prekių kilmės sertifikatus. Lengvatomis besinaudojančios šalies eksportuotojai pareiškimus apie prekių kilmę produktams, kurių bendra vertė neviršija 6000 Eur, surašo nuo dienos, kurią lengvatomis besinaudojanti šalis pradeda eksportuotojų registraciją.

Lietuvoje įsisteigusius ir veiklą vykdančius ekonominės veiklos vykdytojus, kurie persiunčia Sąjungos muitų teritorijoje arba į Norvegiją ar Šveicariją prekes, įvežtas pagal BLS, arba eksportuoja prekes pagal nurodytą sistemą iš Sąjungos muitų teritorijos dvišalės kumuliacijos taikymo tikslu, taip pat eksportuoja prekes į Kanadą ar Japoniją, registruoja Muitinės departamento Tarifų skyrius, vadovaudamasis Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2016 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. 1B-1050 „Dėl Registruotojo eksportuotojo statuso suteikimo taisyklių patvirtinimo“.

Teikiant prašymą dėl lengvatinio importo maito taikymo, kai pateikiamas pareiškimas apie prekių kilmę, importo deklaracijos 44 laukelyje „Papildoma informacija/pateikiami dokumentai/sertifikatai ir leidimai“ turi būti nurodomas vienas iš toliau lentelėje nurodytų dokumentų kodų bei pareiškimo apie prekių kilmę data šiuo formatu – keturženklis metų skaičius, dviženklis mėnesio skaičius, dviženklis dienos skaičius (pvz., 20170101):

Dokumento kodas	Dokumento pavadinimas
U164	Šį kodą galima naudoti tik nuo REX sistemos įdiegimo dienos. Pareiškimas apie prekių kilmę, pagal BLS sistemą surašytas registruotojo eksportuotojo, kai siunčiamų kilmės statusą turinčių produktų bendra vertė neviršija 6 000 Eur
U165	Šį kodą galima naudoti tik nuo REX sistemos įdiegimo dienos. Pareiškimas apie prekių kilmę, pagal BLS sistemą surašytas registruotojo eksportuotojo, kai siunčiamų kilmės statusą turinčių produktų bendra vertė viršija 6 000 Eur
U166	Šį kodą galima naudoti tik nuo REX sistemos įdiegimo dienos. Pareiškimas apie prekių kilmę, pagal BLS sistemą surašytas neregistruoto eksportuotojo, kai siunčiamų kilmės statusą turinčių produktų bendra vertė neviršija 6 000 Eur

Jeigu pateikiamas registruotojo eksportuotojo surašytas pareiškimas apie prekių kilmę (dokumentų kodai U164 ir U165), importo deklaracijos 44 laukelyje papildomai turi būti nurodytas dokumento kodas C100 (registruotojo eksportuotojo kodas) ir registruotojo eksportuotojo kodas, įrašytas pareiškiame apie prekių kilmę. Prieš teikiant prašymą lengvatinio importo muito taikymui, deklarantas turi patikrinti ar eksportuotojas yra įregistruotas ES REX sistemoje interneto svetainėje adresu http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/eos/rex_home.jsp?Lang=en ir ar pareiškimas apie prekių kilmę surašytas pagal Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2015/2447 22-07 priedą. Šios nuostatos yra įtvirtintos minimo reglamento (ES) 2015/2447 102 straipsnyje.

EK interneto svetainėje adresu https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/rules-origin/general-aspects-preferential-origin/arrangements-list/generalised-system-preferences/the_register_exporter_system_en galima rasti informaciją apie BLS šalis, kurios taiko REX sistemą.